

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2883
Ημερομ. Κατάθεσης: 29/1/2024

ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 29 Ιανουαρίου 2024

Προς: Την Υπουργό Εσωτερικών

Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: "Καταρρέει" η ανακύκλωση στην Ελλάδα.

Πληθαίνουν τα δημοσιεύματα στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο που κάνουν λόγο είτε για «βραχυκύκλωμα» (Καθημερινή, 08/12/2023), είτε ακόμη και για «κατάρρευση» (In.gr, 12/12/2023) της ανακύκλωσης στην Ελλάδα.

Τα εν λόγω δημοσιεύματα κάνουν λόγο για εν τοις πράγμασι παύση των εργασιών της ανακύκλωσης, αφού οι συμβάσεις που έχει συνάψει η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) με τους ΟΤΑ Α' Βαθμού μέσω των οποίων έχει αναλάβει την οργάνωση και διαχείριση της ανακύκλωσης των αποβλήτων συσκευασίας, περιλαμβάνοντας τις δαπάνες επένδυσης και λειτουργίας των ΚΔΑΥ και την παροχή εξοπλισμού (κάδων & οχημάτων) , με τους ΟΤΑ να πραγματοποιούν την συλλογή και την συντήρηση του εξοπλισμού, είναι στον αέρα.

Επιπρόσθετα, στο πεδίο της ανακύκλωσης συσκευασιών, όπως προκύπτει από το δημοσίευμα της «Καθημερινής», για το 42% των παραγόμενων αποβλήτων συσκευασιών δεν καταβάλλεται καμία εισφορά για την ανακύκλωση από τους υπόχρεους παραγωγούς συσκευασιών, αφού παρανόμως οι επιχειρήσεις αυτές δεν έχουν συμβληθεί με κάποιο από τα συστήματα, βάσει των υποχρεώσεων που απορρέουν από άρθρο 84 του τον

N.4819/2021 (για Διευρυμένη Ευθύνη Παραγωγού συσκευασιών), με αποτέλεσμα να χάνονται από το σύστημα ανακύκλωσης ετησίως περί τα 24 εκ ευρώ.

Στο ίδιο δημοσίευμα επίσης γίνεται αναφορά στην δικαστική υπόθεση της ΕΕΑΑ κατά του υπουργείου Περιβάλλοντος και του ΕΟΑΝ για το ύψος των εισφορών των επιχειρήσεων, λόγω του αθέμιτου ανταγωνισμού που δημιουργείται από το έτερο σύστημα ανακύκλωσης συσκευασιών, με την υπόθεση να μην έχει εκδικαστεί ακόμα.

Παράλληλα και πάντοτε με τα ίδια τα δημοσιεύματα, η ανάπτυξη του καφέ κάδου βρίσκεται σε αρχικά στάδια, όπου αντίθετα με ό,τι συμβαίνει με την ανακύκλωση δεν έχει οριστεί κάποιος φορέας που να επιβλέπει την πρόοδό του.

Ταυτόχρονα στα ίδια δημοσιεύματα γίνεται λόγος τόσο για υποστελέχωση του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης, όσο και των υπηρεσιών καθαριότητας των ΟΤΑ Α' Βαθμού, με την πρόσφατη τοποθέτηση νέας Διευθύνουσας Συμβούλου, μετά την 2η παραίτηση από τη συγκεκριμένη θέση, σε διάστημα μικρότερο του ενός έτους.

Τα παραπάνω δημοσιεύματα έρχονται σε συνέχεια **της ειδικής έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την Ανακύκλωση (6/2022)**, στην οποία εντοπίζονται σημαντικές αρρυθμίες στην υλοποίηση των προγραμμάτων ανακύκλωσης. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η ερευνητική ιστοσελίδα «WeAreSolomon» (15/12/2023) μόλις το 50% του περιεχομένου των μπλε κάδων οδηγείται στην ανακύκλωση, με το υπόλοιπο 50% να εξάγεται σε γειτονικές βαλκανικές χώρες, όπως η Βουλγαρία και η Ρουμανία.

Βάσει της πρόσφατης έκθεσης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, το 2019 η ανακύκλωση στην Ελλάδα βρισκόταν στο 21% (34% κάτω από το στόχο), ενώ σύμφωνα με το νέο τρόπο υπολογισμού (που περιλαμβάνει και τα απόβλητα της διαδικασίας διαχωρισμού των ανακυκλώσιμων) η πραγματική ανακύκλωση στη χώρα μας βρίσκεται στο 16%. Τα επίπεδα της ανακύκλωσης αυξήθηκαν μόνο κατά 5,2% τα τελευταία πέντε χρόνια, ενδεικτικό της στασιμότητας στην οποία έχει περιέλθει η υπόθεση.

Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από την ειδική έκθεση της «Διανέοσις» για την κυκλική οικονομία του Οκτωβρίου του 2022, η διαχείριση αστικών στερεών αποβλήτων (18% της συνολικής ποσότητας αποβλήτων σύμφωνα με το ΕΣΔΑ) περιλαμβάνει την ταφή, την ενεργειακή ανάκτηση, την ανακύκλωση και την κομποστοποίηση. Κατά την έκθεση αυτή, η επικαλούμενη τα ευρήματα της Eurostat, το μεγαλύτερο ποσοστό των παραγόμενων εξακολουθεί να οδηγείται στην ταφή (77,6%), όταν το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων προβλέπει ως στόχο 10% μέχρι το 2030. Εξίσου χαμηλή είναι και η επίδοση σε όρους ανακύκλωσης και κομποστοποίησης (19,9%), ενώ μόλις το 1,3% οδηγείται σε ενεργειακή ανάκτηση.

Με το άρθρο 38 του ν. 4819/2021 θεσπίστηκε το τέλος ταφής, ως ένα τέλος επί των ποσοτήτων που ο κάθε δήμος στέλνει στον ΧΥΤΑ. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι στο άρθρο αυτό εγκαινιάστηκε ο εξής μηχανισμός: ναι μεν το Υπουργείο Εσωτερικών αποδίδει προς τον Εθνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης το τέλος ταφής των απορριμμάτων, αυτό όμως συνεπάγεται αυτόματη παρακράτηση πόρων από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους με αποτέλεσμα να τίθεται σε σοβαρή διακινδύνευση η οικονομική τους βιωσιμότητα.

Σημειωτέον ότι το άρθρο 38 τροποποιήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 63 του ν. 5069/2023 (ΦΕΚ Α' 193), το οποίο διαιώνισε τη τιμωρητική λογική της επιβολής του τέλους ταφής προς τους ΟΤΑ Α' Βαθμού.

Την ίδια στιγμή με την από 15 Δεκεμβρίου 2023 ανακοίνωσή της η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων αναφέρει ότι οι ΟΤΑ Α' Βαθμού καλούνται εντός του 2024, σύμφωνα με τα όσα ορίζει η Υπουργική Απόφαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2023 (ΑΔΑ ΡΠ8Μ46ΜΤΛ6-Ζ89) να καταβάλλουν συνολικά **περί τα 240 εκ. ευρώ για την αναδρομική καταβολή του τέλους ταφής των απορριμμάτων των ετών 2022, 2023 και του πρώτου εξαμήνου του 2024.** Η παρακάτω εξέλιξη όχι μόνο ακυρώνει την τακτική επιχορήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών προς τους Δήμους ύψους 200.000.000 ευρώ για το 2024, αλλά θέτει σε κίνδυνο την ίδια τη βιωσιμότητα των προϋπολογισμών τους.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι όσο δεν προχωρούν τα προγράμματα ανακύκλωσης, τόσο καθίσταται δυσχερέστερη η μείωση του ποσοστού της

ταφής των αστικών στερεών αποβλήτων, με αποτέλεσμα να διαιωνίζεται ένας φαύλος σε βάρος των ΟΤΑ Α' βαθμού, οι οποίοι στιγματίζονται δυσανάλογα ως ρυπογόννοι, χωρίς όμως να διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα.

Επειδή σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 38 του ν. 4819/2021, προβλέπεται κλιμακωτή αύξησή του από 1.1.2026 στα 45 ευρώ ανά τόνο αποβλήτων και 55 ευρώ ανά τόνο από 1.1.2027 με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται έτι περαιτέρω η μελλοντική οικονομική βιωσιμότητα των ΟΤΑ Α' Βαθμού.

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 25 του ν. 4819/2021 κατά τα έτη 2025, 2030 και 2035 αντίστοιχα προβλέπεται ότι η προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων αυξάνονται κλιμακωτά τουλάχιστον σε ποσοστό 55% κατά βάρος 55%, 60% και 65% αντίστοιχα.

Επειδή σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία (ΠΥΣ 12 της 29^{ης} Απριλίου 2022 (Α' 84) η Ελλάδα υπολείπεται κατά 50% του ευρωπαϊκού μέσου όρου ως προς το ποσοστό ανακύκλωσης Αστικών Στερεών Αποβλήτων.

Ερωτάσθε κ. Υπουργοί

1. **Πόσες συμβάσεις** μεταξύ του Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών της ΕΕΑΑ με τους ΟΤΑ Α' Βαθμού βρίσκονται αυτή τη στιγμή σε ισχύ όσον αφορά τους «μπλε κάδους» ανακύκλωσης; Σε περιπτώσεις λήξης των συμβάσεων, ποιες δράσεις και πρωτοβουλίες πρόκειται να αναληφθούν προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι της ανακύκλωσης συσκευασιών, όπως ορίζονται από τα οικεία ΕΣΔΑ και ΠΕΣΔΑ και το άρθρο 82 του ν. 4819/2021 για τους στόχους ανακύκλωσης συσκευασιών;
2. Ποια μέτρα εξετάζονται προκειμένου να συνεχιστεί η καταβολή των εισφορών προς τα συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης από τις επιχειρήσεις, στο πλαίσιο της διευρυμένης ευθύνης των παραγωγών, καθώς και όσων εισφοροδιαφεύγουν, με διαφυγή πόρων από την ανακύκλωση συσκευασιών, ενώ πως εξασφαλίζεται ο έλεγχος από τον υποστελεχωμένο Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης, ο οποίος βάσει του ν. 4819/2021 πρέπει να ασκεί εποπτεία και έλεγχο επί των ΣΕΔ και των υπόχρεων παραγωγών;

3. Επετεύχθη η συμμόρφωση των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών με τις απαιτήσεις του Τμήματος Α' του Παραρτήματος VII του Μέρους Β' του ν. 4819/2021 που ήταν προγραμματισμένη μέχρι την 1.1.2024; Ποια μέτρα αναβάθμισής τους έχουν ληφθεί σύμφωνα με το τροποποιημένο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, όπως δημοσιεύτηκε με την ΠΥΣ 5 της 18^{ης} Απριλίου 2023 (Α' 94);
4. Ποια μέτρα προτείνονται για την προσβασιμότητα, την εξυπηρέτηση των πολιτών και την γεωγραφική κάλυψη, αναφορικά με την συλλογή των ανακυκλώσιμων υλικών στους Δήμους, το επόμενο διάστημα προβλημάτων με το υπάρχον ΣΕΔ;
5. Ποιες πρωτοβουλίες εξετάζονται ώστε να προωθηθεί η τοποθέτηση «καφέ κάδων» στα γεωγραφικά όρια των ΟΤΑ Α' Βαθμού στο πλαίσιο της συνολικότερης διαχείρισης των αποβλήτων τροφίμων;
6. Σε ποιο στάδιο υλοποίησης βρίσκεται η δημιουργία Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ) και Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ), οι οποίες σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων ήταν μόλις πέντε το 2020;
7. Σε ποιο στάδιο υλοποίησης βρίσκεται η δημιουργία Μονάδων Ανάκτησης Ανακύκλωσης (ΜΑΑ), όπου σύμφωνα με το τροποποιημένο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΥΣ 5 της 18^{ης} Απριλίου 2023, Α' 94) κατά τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναμένεται να επενδυθούν συνολικά 600 εκατομμύρια ευρώ;
8. Ως προς την καταβολή του τέλους ταφής εκ μέρους των ΟΤΑ Α' Βαθμού εντός του 2024 για τα έτη 2022 και 2023 εξετάζονται μέτρα οικονομικής αποσυμφόρησης, προκειμένου να μην διακινδυνευθεί η εκτέλεση των προϋπολογισμών τους κατά τα επόμενα έτη;
9. Με ποια επιστημονική μελέτη ορίστηκε το ποσό του τέλους ταφής ανά τόνο αποβλήτων καθώς και η κλιμακωτή ετήσια αύξησή του, έως του ποσού των 55 ευρώ ανά τόνο, από την 1.1.2027;
10. Η απόφασή σας (Υπουργείο Εσωτερικών 15/12/2023 ΑΔΑ ΡΠ8Μ46ΜΤΛ6-Ζ89) ορίζει την αναδρομική καταβολή του τέλους ταφής των απορριμμάτων των ετών 2022, 2023 και του πρώτου εξαμήνου του 2024 και την κατανομή ανά Δήμο. Ειδικά για τους Δήμους της Αττικής, από ποιόν φορέα έχετε αντλήσει τα ποσοτικά στοιχεία (ποσότητες

ταφής απορριμμάτων) επί των οποίων έγινε ο υπολογισμός του ποσού του τέλους ταφής;

11. Προσανατολίζεται η κυβέρνηση στην υιοθέτηση ενός εναλλακτικού μοντέλου από το ισχύον που αφορά την σύνδεση του τέλους ταφής με την αυτόματη παρακράτηση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους;
12. Ποιες δράσεις θα αναληφθούν προκειμένου να ενισχυθούν οι υπηρεσίες καθαριότητας των ΟΤΑ Α' Βαθμού με το κατάλληλο προσωπικό και εξοπλισμό;
13. Κατά ποιο τρόπο θα ενισχυθεί ο εποπτικός ρόλος του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης ως προς τα συστήματα και τους φορείς εναλλακτικής διαχείρισης; Θα ενισχυθεί ο οργανισμός με προσωπικό και πόρους;
14. Υπάρχει σκοπιμότητα στην συνεχιζόμενη απαξίωση του ΕΟΑΝ , με απώτερο στόχο την απορρόφησή του από την Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (Ρ.Α.Α.Ε.Υ.), μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2024, βάσει του Άρθρου Άρθρο 23 για τις Μεταβατικές διατάξεις της Ανεξάρτητης Αρχής;
15. Ποιες πρωτοβουλίες συμμόρφωσης προς την ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχουν αναληφθεί μέχρι σήμερα;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Λιακούλη Ευαγγελία

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ

Πάνας Απόστολος

Κατρίνης Μιχάλης

Μάντζος Δημήτριος

Αποστολάκη Μιλένα

Αχμέτ Ιλχάν

Βατσινά Ελένη

Γερουλάνος Παύλος

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα

Γρηγοράκου Παναγιώτα

Δουδωνής Παναγιώτης

Καζάνη Αικατερίνη

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Μιχαηλίδης Σταύρος

Μουλκιώτης Γεώργιος

Μπαράν Μπουρχάν

Μπιάγκης Δημήτριος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παρασκευαΐδης Παναγιώτης

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φραγκίσκος

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Σταρακά Χριστίνα

Τσίμαρης Ιωάννης

Χνάρης Εμμανουήλ

Χρηστίδης Παύλος